

Pohjola-Nordenin Nuorisoliiton häirinnän vastainen suunnitelma

Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto on syyskokouksessa 2023 päättänyt että liitolle tulee tehdä tukemaan liiton toimintaa häirinnän vastainen suunnitelma. Suunnitelmaa tulee seurata kaikessa liiton järjestämässä toiminnassa kuten matkoilla, tapahtumissa ja kokouksissa. Suunnitelman tavoitteena on myös tukea liiton paikallisosastojen ja muiden toimijoiden toimintaa.

Suunnitelman tavoitteena on selkeyttää, millaista häirintä voi olla ja millaista liiton häirintäyhdyshenkilötoiminta on sekä miten liiton toiminnassa häirintää ehkäistään ja häirintätilanteisiin puututaan. Liiton aikaisempi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on linjassa tämän suunnitelman kanssa, ja ne jakavat samat tavoitteet.

Kaikki Pohjola-Nordenin Nuorisoliiton alainen toiminta seuraa tämän suunnitelman ohjeistusta ja toimii ongelmatilanteissa näiden ohjeiden mukaan. Pohjola-Nordenin Nuorisoliitolle on tärkeä luoda kaikille turvallinen, yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kokemus järjestön toiminnasta.

Mitä on häirintä?

Häirintä on toisen henkilön ihmisarvoa loukkaavaa käyttäytymistä, joka kohdistuu henkilökohtaisiin ominaisuuksiin ja jolla luodaan halventava, nöyryyttävä, uhkaava, vihamielinen ja/tai hyökkäävä ilmapiiri. Vaikka häirinnän tekijä ei tarkoittaisi tekoaan ja sanomisiaan häirinnäksi, voivat ne silti sitä olla - keskeistä on häirinnän kohteen kokemus tilanteesta. Häirinnän kohteen kokemus on keskeistä ottaa vakavasti, mutta myös häirinnän tekijän kanssa on tärkeää keskustella teosta ja sen seurauksista. Tasa-arvolain mukaan häirintä ja ahdistelu ovat syrjintää, joista seksuaalinen ahdistelu on rikos. **Seksuaalisella häirinnällä** tarkoitetaan sanallista, sanatonta ja/tai fyysistä ei-toivottua käytöstä. **Seksuaalisella ahdistelulla** tarkoitetaan seksuaalista itsemääräämisoikeutta loukkaavaa fyysistä tekoa, kuten ei-toivottua fyysistä koskettelua.

Yhdenvertaisuuslaissa kiellettyjä syrjintäperusteita ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muut henkilöön liittyvät syyt.

Kiusaaminen on henkistä ja/tai fyysistä **väkivaltaa**. Se voi olla sanallista, kuten pilkkaamista, ilkeämielistä puhetta ja haukkumista, tai fyysistä, kuten tönimistä ja lyömistä. Se voi olla myös sosiaalista, kuten ulos sulkemista ja eristämistä käytännössä mitä tahansa sellaista, jolla pyritään vahingoittamaan ja loukkaamaan toista ihmistä. Kiusaaminen kehittyy tyyppillisesti ryhmässä ja perustuu ryhmän jäsenten keskinäisiin suhteisiin ja siten erilaisiin valta-asetelmiin ja vallankäytön muotoihin.

Vihapuhetta ovat kaikki ilmaisumuodot, jotka levittävät, lietsovat tai pyrkivät oikeuttamaan vihaa, joka pohjautuu ihmisryhmien vähempiarvoistamiseen sekä niiden halveksimiseen. Vihapuhe voi kohdistua esimerkiksi etniseen taustaan, sukupuoleen, seksuaalisuuteen, uskontoon, kansalaisuuteen, ulkonäköön tai ikään.

Epäasiallinen kohtelu on häiritsevää, sosiaalisesti vastuutonta käyttäytymistä. Se on kertaluontoinen purkaus tai jatkuva, järjestelmällistä ja tahallista toimintaa, joka häiritsee ja vaikeuttaa myös yhteisöjen toimintaa.

Mikroaggressioilla viitataan usein tahattomaan ja huomaamattomaan loukkaavaan kommenttiin tai tekoon, joka kohdistuu vähemmistöryhmään tai sen edustajaan ja joka vahvistaa tätä ryhmää koskevia stereotyyppioita.

Joissakin tapauksissa voi olla kyse myös **lainsäädännössä kielletystä syrjinnästä**. Tällöin on tarpeen kääntyä viranomaisten, kuten poliisin puoleen. Häirintään ja muuhun syrjintään liittyviä rikosnimikkeitä ovat esimerkiksi:

- seksuaalinen ahdistelu
- työturvallisuusrikos
- yksityiselämää koskevan tiedon levittäminen
- kunnianloukkaus
- kiihottaminen kansanryhmää vastaan

Lisätietoa eri häirinnän muodoista ja niihin reagoimisesta nuorisoalan järjestötoiminnassa löydät esimerkiksi [täältä](#).

Toimintaohjeet liiton tapahtumissa ja muussa toiminnassa

PNN on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassaan sitoutunut noudattamaan sekä edistämään toiminnassaan [turvallisemman tilan periaatteita, sekä PNN:n tapahtuman sääntöjä](#). Jokaiseen PNN:n tapahtumaan valitaan vähintään **yksi häirintäyhdyshenkilö**, johon häirintää kokenut tai sellaista epäillyt voi olla yhteydessä luottamuksellisesti. Suuremmissa tapahtumissa (osallistujia yli 10 kpl) tulee olla valittuna kaksi häirintäyhdyshenkilöä. Liiton sisäisessä toiminnassa henkilöstö valitsee keskuudestaan yhden ja hallitus keskuudestaan yhden häirintäyhdyshenkilön.

Häirintäyhdyshenkilötoiminnasta

Paikallisosastoilla ja liittohallituksella tulee olla nimettynä häirintäyhdyshenkilöt, jotka ovat varmistamassa turvallisempaa tilaa liiton tilaisuuksissa. Tapahtumissa he viestivät turvallisemman tilan periaatteista, yhteyshenkilöistä sekä yhteydenottolomakkeesta, puhelinnumeroista häirintäyhdyshenkilöille, johon on pääsy tapahtuman aikana sekä sen jälkeen. Häirintäyhdyshenkilöiden tehtävänä on myös käsitellä liiton toiminnassa esiintyvää häirintää. Ilmoitus häirintätilanteesta poistetaan lomakkeelta välittömästi, kun asia on käsitelty häirintää kokeneen toivomissa määrin.

[Yhteydenottolomakella](#) häirintäyhdyshenkilöille voidaan ilmoittaa häirintään tai sen epäilykseen liittyvästä tilanteesta sekä halutessaan toivoa tilanteen käsittelyä häirintäyhdyshenkilön tai järjestäjän kanssa. Käsittely alkaa keskustelulla häirintää kokeneen kanssa ja etenee häirintää kokeneen toiveet huomioiden. Tämä voi tarkoittaa yhteydenottoa häirintää tehneeseen tai muita jatkotoimia (katso alta) Häirintäyhdyshenkilöiden puoleen voidaan kääntyä myös, kun tarvitaan apua häirinnän tunnistamisessa, eli kun ei ole varmuutta siitä, onko kyse häirinnästä tai muusta syrjinnästä.

Häirintäyhdyshenkilönä tehtäväsi ei ole antaa neuvoja, sovitella, tai kannustaa tietynlaiseen toimintaan, vaan olla läsnä, arvioida tilannetta ja saattaa häirintää kokenut tarvittaessa tukitoimien pariin. Häirintäyhdyshenkilö ei ole tuomari, eikä koskaan ryhdy toimenpiteisiin ilman asianomaisen lupaa. Häirintätilanteissa toimiessa käytetään tapauskohtaista harkintaa. Keskustelut häirintäyhdyshenkilöiden kanssa ovat luottamuksellisia.

Häirintäyhdyshenkilö tunnistaa oman valta-asemansa ja kykynsä toimia tukihenkilönä häirintätilanteissa. Häirintäyhdyshenkilö noudattaa itse turvallisemman tilan periaatteita, on

avoin ja kunnioittava kaikkia mielipiteitä kohtaan, eikä ei tee oletuksia toisen kokemuksesta. Häirintäyhdyshenkilönä olet puolueeton toimija. Mikäli koet olevasi liian läheisessä suhteessa häirintää kokeneen tai sitä aiheuttaneen kanssa tai olet jollakin tavalla osallisena häirintätilanteessa, etkä siten pysty toimimaan puolueettomasti, pyydä asian siirtämistä toisen häirintäyhdyshenkilön tai tapahtuman vastuuhenkilön käsiteltäväksi!

Häirintäyhdyshenkilön ja yhteydenottajan välinen keskustelu

1. Sovi tapaamisesta rauhallisessa, yksityisessä tilassa, jossa tilanteen käsittely onnistuu häiriöttä ja keskeytyksittä. Voit myös antaa häirintää kokeneen päättää tapaamispaikasta.
2. Kysy, mitä on tapahtunut. Pidä kysymykset mahdollisimman avoimina, jotta häirintää kokenut pystyy itse päättämään, kuinka paljon tai vähän haluaa tilanteesta kertoa. Muistuta keskustelun luottamuksellisuudesta. Keskity kuuntelemiseen.
3. Älä tee johtopäätöksiä tilanteesta tai vähättele toisen kokemusta, vaan ota kaikki kerrottu vastaan faktana. Tarjoa puoleltasi rauhaa ja läsnäoloa myös toisen kokiessa voimakkaita tunteita.
4. Kysy toivotuista toimenpiteistä. Etene asiassa ainoastaan häirintää kokeneen toiveesta. Kunnioita myös tämän päätöstä pitää asia itsellään painostamatta jatkotoimenpiteisiin tai tilanteen tarkempaan kuvailuun. Tarvittaessa ohjaa häirintää kokenut tuen piiriin.
5. Pahoittele tilannetta ja puutu vakavasti. PNN ei ole vastuussa häirintää aiheuttaneen käytöksestä, mutta on tärkeää selvittää, mitä on tapahtunut, ja puuttua vakavasti PNN: toiminnassa tai tapahtumissa syntyneisiin häirintätapauksiin.
6. Kiitä tilanteen saattamisesta häirintäyhdyshenkilön tietoon. Näin osaamme varautua ja ehkäistä vastaavaa toimintaa tulvaisuudessa ja siten parantaa yleistä turvallisuutta toiminnassa.

Jatkotoimet

Mahdollisia jatkotoimia voivat olla muun muassa häirintää tai muuta syrjintää aiheuttaneen kanssa keskusteleminen, jatkossa parempi tiedottaminen turvallisemman tilan periaatteista tai painavasta syystä häiriköijän poistaminen tapahtumalta. Mahdollisista kurinpitotoimista ei päätetä häirintää kokeneen kanssa, vaan asiassa konsultoidaan järjestäjää tai pääsihteeriä, jotka vastaavat viime kädessä tilaisuuden turvallisuudesta. Mikäli häirintää tehnyt on toimillaan vahingoittanut PNN:n toimintaa tai tarkoituksenmukaisuutta, voi hallituksen kokous päättää esim. kirjallisesta varoituksesta, määräaikaisesta jäsenetujen eväämisestä tai määräaikaisesta pääsykiellosta PNN:n tapahtumiin.

Häirintäyhdyshenkilön ja häirintää aiheuttaneen välinen keskustelu

Häirintää aiheuttaneen kanssa käydään keskustelua vain häirintää kokeneen toiveesta. Sovi tapaamisesta rauhallisessa tilassa. Kohtaa häirintää tehnyt ennakkoluulottomasti ja kuuntele tämän versio tapahtuneesta. Muistuta turvallisemman tilan periaatteista. Myös tämä keskustelu on luottamuksellinen.

Häirintäyhdyshenkilö ei ole sovittelija. Jos sovittelu halutaan järjestää kummankin osapuolen suostumuksella, ollaan yhteydessä sovittelutoimistoon.

Auttavat tahot

Joskus yhteydenottaja saattaa kertoa häirintäyhdyshenkiöille henkilökohtaisista asioistaan, esim. mielenterveysongelmista. Tällöin hänet ohjataan avun piiriin, ja häirintäyhdyshenkilön ei tarvitse käsitellä asiaa enempää. Mikäli häirintätilanteessa on syytä epäillä rikosta, häirintäyhdyshenkilö kannustaa ja auttaa uhria ottamaan yhteyttä rikosuhripäivystykseen ja tekemään rikosilmoituksen. Rikosta epäillessä otetaan aina yhteyttä myös pääsihteeriin. Alaikäisiä on suojeltava kaikenlaiselta väkivallalta ja hyväksikäytöltä. Mikäli tilanne edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä, voi lapsi itse tai kuka tahansa tästä huolissaan oleva henkilö tehdä lastensuojeluilmoituksen salassapitosäännösten estämättä.

Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön epäilystä tulee aina ilmoittaa poliisille, lastensuojeluilmoitus ei tässä tapauksessa yksinään riitä. Perheen sis. seksuaaliväkivallan sekä luottamussuhteessa tai auktoriteettiasemassa tapahtuvien seksuaalisten tekojen suojaikäraja on 18, muissa tapauksissa 16. Seksuaalinen hyväksikäyttö on rikos iästä riippumatta, ja kaikenlaisesta väkivallasta tai sen epäilystä tulee aina ilmoittaa poliisille. Konsultoi vähänkään epäselvässä tapauksessa suoraan poliisia sekä ilmoita pääsihteerille.

Keneen olla yhteydessä:

Yleisesti: liiton puheenjohtajisto, pääsihteerit, toinen häirintäyhdyshenkilö, tapahtuman järjestäjä

Lastensuojeluasiat: hyvinvointialueen lastensuojelupäivystys, 112 (kiireelliset asiat)

Seksuaalinen häirintä: rikosuhripäivystys, Naisten linja

Epäily rikoksesta: Rikosuhripäivystys, 112, Lakipuhelin (selventävät oikeutesi ilmoittaa rikoksesta)

Mielenterveysongelmat: Sekasin-chat, Mieli ry kriisipuhelin, päivystysapu 116117, 112

Tuki häirintäyhdyshenkilöille

Mikäli häirintäyhdyshenkilötoiminta käy raskaaksi, osaamisesi ei riitä tapauksen käsittelyyn tai kaipaat vertaistukea häirintätapauksissa, käänny toisen häirintäyhdyshenkilön, liiton henkilökunnan tai johdon puoleen. Älä koskaan puhu häirintätilanteesta julkisesti. Tilannetta voi käsitellä muiden häirintäyhdyshenkilöiden ja pääsihteerin kanssa niin, että tilanteen osapuolien henkilöllisyyttä ei paljasteta. Mikäli häirintää kokenut toivoo asian jäävän teidän välillenne, mutta kaipaat tukea tapahtuneen käsittelyyn, on sinulla mahdollisuus ottaa yhteyttä mm. mielenterveyspalveluihin, joissa tukihenkilöillä on vaitiolovelvollisuus. Liitto voi tukea häirintäyhdyshenkilöä muilla tukitoimenpiteillä, esim. järjestämällä purkukeskusteluja, tukemalla jälkikäteen tai tarjoamalla koulutuksia.